

denne store Grundfættning netop er gennemført i Frankrig. Der er i vor Grundlov en Bestemmelse, der peger hen i samme Retning. Det hedder nemlig i § 93: „Intet Lehn, Stambus eller Fideikommissgods kan for Fremtiden oprettes; det skal ved Lov nærmere ordnes, hvorledes de nu bestaaende kunne overgaa til fri Eiendom“. Det vil deraf ses, at et Lovforslag, der gaar ud paa, at det til Lehn hørende Fæstegods gaar over til fri Selveiendom, er i god Overensstemmelse med Grundlovens Bestemmelser. Forjaaviddt Fæstegodsset er i Privates Hænder, der have den fuldkomne fri Raadighed derover, kan der vistnok ikke være nogen Tvivl om, at det efterhaanden ad Frivillighedens Vej vil gaa over til Selveiendom. Noget forskjelligt er det derimod med Hensyn til Lehn. Jeg vil her bemærke, at efter de Berøringer, som det er forundt mig at komme i til Lehnsbesiddere, har jeg glædet mig over at finde hos dem en sjelden storflaaet Tænkemaade, og jeg kan kun ønske, at de unge Stamherrer i denne Henseende ville træde i deres Fædres Fodspor. Men ikke desto mindre kan man dog forstaa, at der kan være dem iblandt dem, hvem det kan være imod at afhænde Fæsteiendomme. Der er noget Eget ved, naar en Mand har en saadan stor samlet Eiendom, da at faae fri Eiere ind paa det, han hidtil har besiddet aldeles udelst. Det kan ogsaa være, at der kan være dem, som selv kunde ønske at afhænde Fæstegods til Selveiendom, men som forhindres deri ved Familietraditionen. Det kan være overleveret fra dem, som overlevere de store Eiendomme, at Eiendommene skulle bevares ubeskaarne. Det er ganske naturligt, om dette Hensyn til, hvad Arveladeren har ønsket og villet, udøver stor Indflydelse paa Besidderen. Jeg kan tænke mig det Tilfælde, at Besidderen maaske selv meget kunde ønske at lade Fæstegodsset gaa over til fri Selveiendom, men at han afholdt sig deraf af denne Pietetsfølelse, af dette Hensyn til Arveladerens Ønske, og at han maaske netop i en saadan Lovbestemmelse som den foreliggende vilde finde en Frigjørelse, fordi han da kom ind under Nødvendigheden. Jeg haaber ogsaa, at man vil finde, at der i det Lovforslag, der gaar ud paa, at Lehnsfæstegods skal gaa over til Selveiendom, er taget alt muligt Hensyn til Lehnsbesidderen. Der er givet en rum Tid, hvori Bedkommende ad den private Vej kunne lade det gaa over til Selveiendom; Loven træder jo kun i Kraft, forjaaviddt dette ikke er sket inden Forløbet af 10 Aar. Jeg har det Haab, at denne Lov vil blive en af dem, som slet ikke komme til Anvendelse, fordi alle Lovens Bestemmelser

ville blive opfyldte, inden Loven træder i Kraft. Ogsaa i en anden Henseende har man søgt at imødefomme saa meget som muligt. Der er nemlig ikke her Tale om Afhændelse af enkelte Eiendomme, men af det hele store Komplex af Fæsteiendomme, idet Staten træder ind imellem. Sammensætningen af Burderingskommissionen vil vist findes at være ret betryggende. Man antager, at maaske dette Thing vil være tilbøieligt til at se paa Fæsternes, det andet paa Godseierens Interesser, og at Staten vil staa upartisk over de modsatte Interesser; Staten har jo i og for sig ikke nogen Interesse i, om Burderingen bliver sat lidt høiere eller lidt lavere; thi det, det kommer an paa, er jo blot det, at Staten ikke skal være brøstholden, den skal ikke gjøre sig nogen Binding, og den skal heller ikke lide noget Tab.

Idet Grundlovens § 93 bestemmer, at intet Fideikommissgods kan for Fremtiden oprettes, er, jeg vil ikke sige Grundlovens Bestemmelse, men den Tanke, der ligger til Grund for denne Paragraf ialtsald ikke lidet omgaaet, idet man ikke sjeldent har undgaaet Navnet Fideikommissgods, men ved testamentarisk Bestemmelse har fastsat, at de og de Jordeiendomme skulde henlægges til at fuldstgjøre de og de Formaal. Der forekommer saaledes, siden Grundloven er traadt i Kraft, ikke saa Exemplar paa, at Jordeiendomme ere gaaede over i den døde Haand. Det er dette, som et andet af de herved fremsatte Lovforslag søger at forhindre for Fremtiden, idet det tillige bestemmer, at saadanne Jordeiendomme, der for Tiden maatte være i den døde Haand, skulde gaa over til fri Selveiendom.

Endelig gaar det tredie Lovforslag ud paa at faae en Afløsning af Arvefæsteafgifter, Rekognitioner og andre lignende Ydelsler. Naar man undersøger den europæiske Samfundstilstand, vil man finde, at der undertiden kan være indført Arvefæste i et Land, og dog kunne Arvefæsternes Villaar være ikke synderlig forskjellige fra Dagleierens. Arvefæsteafgifterne kunne nemlig være saa betydelige, saa store, at Besidderne egentlig syntes med i Klasse med Dagleiere. Det var Tilfældet navnlig i Hannover, inden Forholdet der blev ordnet. Lovforslaget tilsigter derfor Gjenensførelsen af den Grundfættning, at uafsløselige Afgifter paa Jord til Private ikke mere skulle kunne finde Sted, og at de, der nu hvile paa Jorden, skulle kunne afsløjes imod Godtgjørelse.

Saaledes ville disse tre Lovforslag bidrage til at gennemføre den store Grundfættning, der vil fremme Almenvellet: Fri Eiendom i fri Mandes frie Haand. Skjøndt